

Nai in Exile – We returned

نی در تبعید – ما برگشتیم

وضعیت آماری و کیفی رسانه‌ها در افغانستان در چهارمین سال به قدرت رسیدن مجدد طالبان

آمار رسانه‌ها

رسانه‌های افغانستان از نظر تعداد بیش‌تر از پنجاه درصد کاهش یافته اند. در آخرین روزهای نظام جمهوری تعداد مجموعی رسانه‌های فعال کشور 545 رسانه بود. در حال حاضر 252 رسانه در افغانستان فعالیت می‌کند. این یعنی ما شاهد کاهش 54 درصدی رسانه‌ها در کشور چهار سال پس از سقوط نظام جمهوری هستیم. رسانه‌های چاپی در این میان بیش‌ترین کاهش را داشته اند. از مجموع 254 رسانه‌ی فعال چاپی در آخرین روزهای نظام جمهوری، در حال حاضر تنها 36 رسانه‌ی فعال چاپی در کشور موجود است. این یعنی تنها 14.17 درصد رسانه‌های چاپی نظام جمهوری در حال حاضر فعال بوده و 85.87 درصد آن از فعالیت بازمانده است. پس از مطبوعات رادیو ها کاهش قابل ملاحظه و حدود 50 درصدی را داشته اند. تلویزین‌ها کمترین کاهش را داشته و حول حوش 20 درصد مسدود شده اند. قابل یادآوری است که در رقم 252 تعداد رسانه‌های تازه تأسیس شده در نظام طالبان نیز شامل می‌شود.

آمار خبرنگاران

خبرنگاران و کارکنان رسانه‌ی در افغانستان در چهار سال گذشته متحمل کاهش 81.1 درصدی شده اند. در آخرین روزهای نظام جمهوری در افغانستان 10855 کارمند رسانه شاغل در نظام رسانه‌ی کشور بود، در حالی‌که در حال حاضر تنها 1948 تن در رسانه‌های داخل افغانستان کار می‌کنند.

بانوان خبرنگار

خانم‌های شاغل در رسانه‌های افغانستان نیز شاهد کاهش کلانی بوده اند. 90 درصد بانوان رسانه‌کار در افغانستان شغل‌های شان را در 4 سال گذشته از دست داده اند. در آخرین روزهای جمهوری تقریباً 2000 بانو در رسانه‌های کشور فعالیت داشته اند که در حال حاضر تنها 208 خانم کارکن رسانه در رسانه‌های سراسر کشور کار می‌کنند.

آمار خشونت

خشونت در برابر خبرنگاران از نظر تعداد در مقایسه به زمان جمهوری افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است. براساس آماری که نی در تبعید به دست دارد، در چهار سال سلطه‌ی طالبان، به‌گونه‌ی میان‌گین در هر سال 200 مورد خشونت در برابر خبرنگاران به ثبت رسیده است و در طول چهار سال گذشته رخداد های خشونت در برابر خبرنگاران به 800 مورد رسیده است که افزایش هشت برابری را نسبت به آخرین چهار سال جمهوری نشان می‌دهد. به بیان دیگر، در چهار سال سلطه‌ی طالبان در افغانستان خشونت در برابر خبرنگاران حدود 800% افزایش داشته است.

Nai in Exile – We returned

نی در تبعید – ما برگشتیم

بازداشت خبرنگاران

در چهار سال سلطه‌ی مجدد طالبان، بازداشت خبرنگاران شاهد افزایش نجومی بوده است. در چهار سال گذشته 403 خبرنگار و همه از سوی طالبان زندانی شده اند. این در حالی است که تعداد خبرنگاران زندانی شده در بیست سال نظام جمهوری به 100 مورد نمی‌رسید. براساس یک محاسبه‌ی ابتدایی ما شاهد رشد بیش‌تر از 20 برابر یا 2000 % بازداشت کارمندان رسانه‌ای در افغانستان در چهار سال سلطه‌ی طالبان بوده ایم. این رقم البته تنها مربوط به رخدادهای تأیید شده و اعلان شده می‌شود، ما اسنادی در دست داریم که تعداد زیاد خبرنگاران و کارمندان رسانه‌یی بازداشت شده، اجازه‌ی ثبت بازداشت شان به‌عنوان یک خشونت را نداده اند و اصلن رخدادهای بازداشتی این‌چنین رسمن اعلان نشده است.

دست‌رسی به اطلاعات

دست‌رسی به اطلاعات در افغانستان و در زیر سلطه‌ی طالبان کاملن متوقف شده و تقریبین به صفر تقرب کرده است. براساس صحبت‌های نی در تبعید با خبرنگاران در 34 ولایت کشور، همه گفته اند که به‌هیچ اطلاعاتی دست‌رسی نداشته اند و آنچه نشر می‌کنند براساس نظر و خواست استخبارات، امر به‌معروف و مقامات محلی طالبان است.

گزارش‌های انتقادی و انتقاد از طالبان و سلطه‌ی این‌گروه کاملن قطعن و ممنوع است و هیچ خبرنگاری در هیچ جایی و تحت هیچ شرایطی از افراد، گروه‌ها، رهبران و مقام‌های محلی و کشوری این‌گروه و فعالیت‌های شان انتقاد کرده نمی‌تواند. حتا خبرنگاران حق ندارند در جریان نشست‌های خبری این‌گروه و مصاحبه‌های رسانه‌یی افراد آن، سوال‌های انتقادی و چالشی را مطرح کنند.

جمع‌بندی

در کل می‌توان گفت که در افغانستان 4 سال پس از سقوط نظام جمهوری، دیگر چیزی به‌نام آزادی بیان و رسانه‌ی آزاد وجود ندارد. خشونت‌ها افزایش نجومی داشته و خبرنگاران در کوچک‌ترین مواردی که به‌مذاق طالبان برابر نباشد زندانی می‌شوند. کاهش رسانه‌های چاپی خیلی نگران کننده است زیرا آنچه در رسانه‌ی چاپی نشر می‌شود، شامل یک بایگانی همیشگی شده و می‌تواند زیرمجموعه‌ی تاریخ کشور را تشکیل دهد که شوربختانه دیگر در کشور این زیر مجموعه دارد نابود می‌شود. نگرانی دیگر این‌که طالبان از رادیوها و تلویزیون‌های خصوصی در کنار رسانه‌ی خودی طالبان، به‌عنوان بلندگوهای شان استفاده می‌کنند و این می‌تواند اعتبار رادیو و تلویزیون آزاد را در نزد مردم از میان برده و در آینده و در نظام‌های مردم سالار پسا طالبانی نیز می‌تواند به‌این دو گونه رسانه‌ی جریان اصلی، صدمه‌ی جبران ناپذیر بزند. قابل تذکر است که براساس گزارشات رسیده به‌دفتر نی در تبعید از حدود 20 رسانه‌ی تازه تأسیس شده از سوی طالبان زیر نام رسانه‌ی خصوصی، به‌گونه‌ی بنگاه‌های تبلیغاتی گروه‌های دهشت‌افکن و فعالیت این‌گروه‌ها استفاده می‌شود.